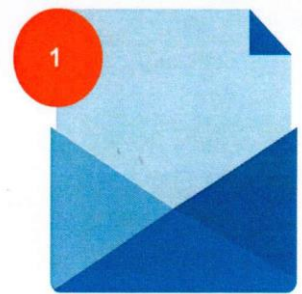

Україна, 03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 72
під'їзд 3, поверх 3, офіс 96
+38 (044) 300 10 15

Вих. № 7165-01/10
від 01.10.2020р.

Верховна Рада України

**Голові підкомітету
з питань виконання рішень
Європейського суду з прав людини та
альтернативного розв'язання спорів
Комітету Верховної Ради України
з питань правової політики**

*Щодо проектів Законів про
діяльність третейських судів*

пану БАБІЮ Р.В.

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5
babiy.rada@gmail.com

Шановний Романе В'ячеславовичу!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу і бажаємо успіхів у професійній діяльності.

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ) щиро Вам вдячна за залучення представників банківського співтовариства до опрацювання законодавчих ініціатив щодо третейського судочинства, які перебувають на опрацюванні Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, та які обговорювались на засіданні очолюваного Вами підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів 28.07.2020 р.

У відповідь на Ваш запит № 122 від 25.08.2020 щодо позиції НАБУ по законопроектам реєстр. № 3045-1 від 26.02.2020, № 3411 від 29.04.2020 та № 3460 від 12.05.2020 повідомляємо наступне.

Банківська спільнота наголошує на важливості невідкладного вирішення ситуації, що склалась у сфері третейського судочинства. Насамперед, розблокування можливості розгляду третейськими судами справ щодо захисту прав споживачів, у т.ч. споживачів послуг банків. Внесення відповідних законодавчих змін - вкрай нагальне питання як для банків, так і для боржників, оскільки норми ст. 6 чинного Закону України «Про третейські суди» щодо підвідомчості справ третейському суду обмежують реалізацію конституційного права осіб на обрання для свого захисту державного або третейського суду, і стримує розвиток третейського розгляду спорів.

1. Щодо проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду», реєстр. № 3411 від 29.04.2020 р.

Позитивною новацією законопроекту є повернення до підсудності третейських судів справ у спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки, хоча відповідні положення і наберуть чинності лише через 3 роки з прийняття Закону.

Водночас, НАБУ у зверненні до Комітету ВРУ з питань правової політики вих. № 6837-07/05 від 07.05.2020 повідомила про категоричну незгоду з нормами законопроекту, які необґрунтовано обмежують діяльність третейських судів в Україні та негативно впливають на захист інтересів сторін за допомогою механізму третейського розгляду спорів. А саме, з нормами законопроекту, що передбачають:

- розширення переліку документів, що подаються для державної реєстрації постійно діючого третейського суду, за рахунок висновку Третейської палати України щодо відповідності засновника постійно діючого третейського суду вимогам Закону України «Про третейські суди»;

- обмеження щодо строку діяльності засновника (понад 5 років) до моменту, коли він отримує право на утворення третейського суду;

- розширення повноважень Третейської палати України, зокрема, за рахунок повноваження встановлювати відповідність засновника утворюваного постійно діючого третейського суду вимогам Закону та надавати відповідний висновок, що є обов'язковим для державної реєстрації третейського суду; а також права звертатись до органу державної реєстрації з заявою про скасування реєстрації третейського суду у разі невиконання засновником суду вимог Закону;

- встановлення вимог до приміщень для здійснення діяльності третейським судом;

- обов'язкової перереєстрації постійно діючих третейських судів за вимогами нового Закону, а в іншому випадку – припинення їх діяльності у судовому порядку.

Вказані положення жодним чином не вплинуть на якість та ефективність позасудового врегулювання спорів. Водночас, призведуть до необґрунтованого посилення регуляторного тиску та значного скорочення недержавних незалежних органів по вирішенню спорів, що значно обмежуватиме права фізичних чи юридичних осіб у виборі інстанції для захисту своїх прав.

Враховуючи викладене, вважаємо, що законопроект № 3411 не може бути прийнятий у пропонованій редакції та потребує суттєвого доопрацювання

2. Щодо проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо вдосконалення порядку діяльності третейських судів та підвищення відповідальності третейських суддів з метою відновлення довіри до третейського розгляду)», реєстр. № 3045-1 від 26.02.2020 р.

У законопроекті збережено основні зміни, пропоновані в урядовому законопроекті № 3411, про які зазначено вище і які не підтримуються банківською спільнотою (звернення НАБУ до Комітету ВРУ з питань правової політики вих. №6801-23/04 від 23.04.2020).

Також не може бути підтримана пропозиція законопроекту щодо розширення переліку спорів, які не можуть розглядати третейські суди, що, на нашу думку, не сприятиме розвитку третейського судочинства.

Враховуючи наведене, вважаємо, що законопроект № 3045-1 доцільно відхилити.

3. Щодо проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про третейські суди» щодо приведення норм Закону до вимог міжнародних правил арбітражу та чинного законодавства, підвищення прозорості діяльності третейських судів, розширення їх використання юридичними та фізичними особами», реєстр. № 3460 від 12.05.2020 р.

Законопроектом, зокрема, пропонується скасувати обмеження щодо підвідомчості справ третейським судам, встановлені у п. 14 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про третейські суди».

Підтримуємо пропозицію розширення підвідомчості справ третейським судам і відновлення можливості розгляду ними справ у спорах щодо захисту прав споживачів послуг банку на підставі третейської угоди сторін.

Також, підтримуємо позицію щодо можливості розгляду третейського спору не лише за місцезнаходженням третейського суду, а й за місцем, визначеним сторонами в третейській угоді.

Третейська угода є наслідком вільного волевиявлення та домовленості сторін щодо передачі потенційного спору між ними на вирішення уповноваженого органу, якому довіряють кожна із сторін та рішення якого зобов'язуються виконувати.

Розгляд спору третейським судом є альтернативою розгляду справ судами, а тому повинен передбачати механізм, який би запобігав новому розгляду компетентним органом раніше вирішеного спору. У протилежному випадку альтернативний механізм не зможе вважатись ефективним та спрямованим на швидке досягнення своєї мети.

У цьому контексті можемо погодитись із висловленими у законопроекті ініціативами щодо неможливості подання заяви про скасування рішення третейського суду після закінчення трьох місяців з дня прийняття такого рішення, а також неможливістю оскарження ухвали компетентного суду про видачу виконавчого документу на примусове виконання рішення третейського суду.

Погоджуємось з автором законопроекту у тому, що можливість оскарження рішення компетентного (державного) суду про видачу виконавчого документу на рішення третейського суду надає можливість відповідачу фактично двічі оскаржити та скасувати рішення третейського суду за однаковими підставами, що суперечить принципу визначеності судового рішення та нівелює переваги третейського розгляду спорів.

Враховуючи викладене, підтримуємо прийняття законопроекту № 3460 за основу, оскільки, на нашу думку, пропонувані зміни сприятимуть розвитку в Україні третейського судочинства відповідно до міжнародних правил.

Шановний Романо В'ячеславовичу, просимо врахувати позицію банківського співтовариства щодо законопроектів з питань діяльності третейських судів, які перебувають на розгляді Комітету з питань правової політики, та підтримати необхідність відхилення положень, що не виправдано обмежують функціонування та розвиток третейського судочинства в Україні.

З повагою

Виконавчий директор

Олена Коробкова

Пушкар І.В.
(044) 300-1015